

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ «УНІВЕРСУМ»

Циклова комісія з видавничої справи, культури та української філології

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи

Олександр ЖИЛЬЦОВ

2021 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЗАРУБІЖНА ЛІТЕРАТУРА

для студентів

освітньо-професійного ступеня «фаховий молодший бакалавр»

Галузь знань	Спеціальність	Предметна спеціальність, освітня програма
01 Освіта	012 Дошкільна освіта	Дошкільна освіта
	013 Початкова освіта	Початкова освіта
	014 Середня освіта	Фізична культура
	014 Середня освіта	Музичне мистецтво
	014 Середня освіта	Образотворче мистецтво
02 Культура і мистецтво	022 Дизайн	Дизайн
	024 Хореографія	Хореографія
06 Журналістика	061 Журналістика	Видавнича справа та редагування
07 Управління та адміністрування	072 Фінанси, банківська справа та страхування	Фінанси і кредит
	073 Менеджмент	Організація виробництва
08 Право	081 Право	Право
23 Соціальна робота	231 Соціальна робота	Соціальна педагогіка

Київ – 2021

Розробники: Гейхман Зоя Леонідівна, Митринська Галина Людвигівна, Перевертун Ольга Петрівна, Ловейко Тетяна Володимирівна – викладачі циклової комісії з видавничої справи, культури та української філології Фахового коледжу «Універсум» Київського університету імені Бориса Грінченка

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні циклової комісії з видавничої справи, культури та української філології

Протокол від 28 серпня 2021 р. № 1

Голова циклової комісії Олена ГРУЗДЬОВА

Робочу програму перевірено
«14» вересня 2021 р.

Заступник директора з навчально-методичної роботи Зоя ГЕЙХМАН

Заступник директора з навчальної роботи Яніна КАРЛІНСЬКА

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р. (_____), «__» _____ 20__ р., протокол №__

на 20__/20__ н.р. (_____), «__» _____ 20__ р., протокол №__

на 20__/20__ н.р. (_____), «__» _____ 20__ р., протокол №__

на 20__/20__ н.р. (_____), «__» _____ 20__ р., протокол №__

І. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни	
	денна форма навчання	
Вид дисципліни	обов'язкова	
Мова викладання, навчання, оцінювання	українська	
Загальний обсяг кредитів/годин	140	
Курс	1	
Семестр	1	2
Кількість розділів з розподілом:	14	
Обсяг кредитів	-	-
Обсяг годин, в тому числі:	34	46
Аудиторні	30	42
Модульний контроль	4	4
Семестровий контроль	-	-
Самостійна робота	-	-

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: розвиток ключових і предметних компетентностей студентів у процесі читацької діяльності, заохочення їх до розширення кола читання, досягнення духовної цінності та осмислення поетики літературних творів різних епох і країн, поглиблення культурно-пізнавальних інтересів студентів, усвідомлення ними виняткової ролі художньої літератури в сучасному світі, виховання у студентів поваги до культурних надбань свого та інших народів, формування творчої особистості громадянина України з високим рівнем загальної культури, гуманістичним світоглядом, активною життєвою позицією, національною свідомістю.

Завдання навчальної дисципліни:

- розвиток мотивації до читання творів світової літератури;
- поглиблення знань студентів про літературу як мистецтво слова;
- засвоєння за допомогою художньої літератури історії, культури, моральних та естетичних цінностей інших народів;
- формування духовного світу студентів, їхніх світоглядних переконань, громадянських якостей;
- утвердження за допомогою засобів художньої літератури національних і загальнолюдських цінностей;
- розвиток умінь вільно спілкуватися в різних ситуаціях, формулювати й обстоювати власну думку, вести полеміку, оцінювати життєві явища та виражати ставлення до моральних, суспільних проблем, відображених у класичних і сучасних творах;
- ведення діалогу із книжкою, досягнення взаєморозуміння й налагодження взаємодії з іншими людьми;
- вироблення вмінь орієнтуватися в потоці різноманітної інформації українською та іноземними мовами, у світі класичної й сучасної літератури;
- розвиток уявлень про вітчизняну перекладацьку школу та внесок її видатних представників;
- розширення обрії володіння рідною мовою через сприйняття україномовних перекладів художніх творів;
- розкриття значення художньої літератури як могутнього чинника єднання та розвитку української нації;
- використання сучасних цифрових технологій для розширення кола читання;
- формування умінь здійснювати пошуково-дослідницьку діяльність (знаходити, сприймати, аналізувати, оцінювати, систематизувати, зіставляти різноманітні факти й відомості);
- застосування в різних життєвих ситуаціях знань, умінь і навичок, набутих у процесі вивчення зарубіжної літератури;
- удосконалення навичок самостійної навчальної діяльності та самоконтролю;
- розвиток художньо-образного мислення, інтелектуальних і творчих здібностей студентів, а також їхньої емоційно-духовної сфери, естетичних смаків, загальної культури.

3. Результати навчання за дисципліною

Відповідно до Навчальної програми з зарубіжної літератури для учнів 10-11 класів загальноосвітніх навчальних закладів з українською мовою навчання рівня стандарту, 2017 р. (авторський колектив: *Юлдашева Л. П., Ніколенко О. М., Ісаєва О. О., Клименко Ж. В., Ковбасенко Ю. І., Снегірьова В. В., Мельник А. О., Орлова О. В., Бицько О. К., Гученко О. В., Звериховська І. І., Костюк Ж. В., Макаренко В. Г., Онищенко Н. В., Підгорна Н. І., Пітерська О. В., Сегеда Т. П., Семенюк О. О., Смірнова І. О., Тихоненко С. О., Туряниця В. Г.*) очікувані результати навчальної діяльності студентів виражають **знаннєвий, діяльнісний та ціннісний компоненти** ключових і предметної компетентностей, що мають бути сформовані у процесі навчання.

Компетентнісний підхід в освіті спрямовує освітній процес на формування ключових і предметної компетентностей. Державний стандарт базової і повної загальної середньої освіти визначає такий перелік *ключових компетентностей*: спілкування державною мовою; спілкування іноземними мовами; математична компетентність; компетентності в природничих науках і технологіях; інформаційно-цифрова компетентність; уміння вчитися; ініціативність і підприємливість; соціальна та громадянська компетентності; обізнаність та самовираження у сфері культури; екологічна грамотність і здорове життя.

Ключові (загальноосвітні) **компетентності** – здатності, яких набуває кожен студент як суб'єкт освітнього процесу для самовизначення, загального розвитку й самореалізації.

Перелік і зміст ключових компетентностей:

1. Спілкування державною мовою – готовність (здатність) студентів сприймати, розуміти, критично оцінювати, інтерпретувати інформацію державною мовою; усно й письмово тлумачити поняття, розповідати про літературні факти, висловлювати думки й почуття, обстоювати погляди.

2. Спілкування іноземними мовами – спроможність особистості читати й розуміти художні тексти іноземною мовою (за умови вивчення відповідної іноземної мови в школі); зіставляти оригінальні тексти з українськими художніми перекладами.

3. Математична компетентність – здатність (готовність) установлювати причиново-наслідкові зв'язки; виокремлювати головну та другорядну інформацію; формулювати визначення; розвивати абстрактне мислення; будувати гіпотези; перетворювати інформацію з однієї форми в іншу (текст – графік, таблиця, схема, презентація тощо).

4. Компетентності у природничих науках і технологіях – здатність (готовність) швидко й ефективно шукати інформацію; використовувати різні види читання для здобуття нових знань; здійснювати пошукову діяльність, словесно оформлювати результати досліджень; критично оцінювати результати людської діяльності в природному середовищі, відображені у творах літератури.

5. Інформаційно-цифрова компетентність – уміння діяти за алгоритмом, складати план тексту; використовувати інтернет-ресурси для отримання нових знань.

6. Уміння вчитися – уміння визначати мету навчальної діяльності та способи її досягнення; планувати й організувати власну навчальну діяльність; читати, використовуючи різні види читання: ознайомлювальне, вибіркоче, навчальне тощо;

постійно поповнювати власний словниковий запас; користуватися різними джерелами довідкової інформації (словники, енциклопедії, онлайн-ресурси тощо); здійснювати самооцінювання результатів власної діяльності, рефлексію; застосовувати комунікативні стратегії відповідно до мети й ситуації спілкування.

7. Ініціативність і підприємливість – уміння презентувати власні ідеї та ініціативи чітко, грамотно, використовуючи доцільні мовні засоби; реалізувати комунікативні стратегії для формулювання власних пропозицій, рішень і виявлення лідерських якостей, готовність брати відповідальність за себе та інших; розуміння ролі комунікативних умінь для успішної професійної кар'єри.

8. Соціальна та громадянська компетентності – усвідомлення громадянської повинності й відповідальності, уміння аргументовано й грамотно висловлювати власну думку щодо суспільно-політичних питань; уникати дискримінації інших у процесі спілкування; визначати в літературних творах суспільно-політичний контекст, актуальні соціальні проблеми та ідеї, приклади громадянських якостей в образах персонажів; розвивати критичне мислення.

9. Обізнаність та самовираження у сфері культури – уміння сприймати твори літератури в контексті культури доби; аналізувати та інтерпретувати літературні твори зарубіжних авторів в аспекті національної культури та загальнолюдських цінностей; демонструвати взаємодію літератури з іншими видами мистецтва, порівнювати літературні тексти з їхнім утіленням у живописі, кіно, музиці тощо; використовувати українську мову як державну для духовного, культурного й національного самовираження, дотримуватися норм української літературної мови та мовленнєвого етикету, що є виявом загальної культури людини; створювати власні тексти різних жанрів, використовуючи відповідні зображально-виражальні засоби.

10. Екологічна грамотність і здорове життя – готовність зберігати природні ресурси для сьогодення та майбутнього, уміння не шкодити своєю діяльністю довкіллю; сприймати довкілля як життєдайне середовище; дбайливо ставитися до природи як важливого чинника реалізації особистості; дотримуватися здорового способу життя.

Предметні компетентності зумовлені специфікою навчальної галузі та навчальної дисципліни. Предметні компетентності, що формуються засобами зарубіжної літератури, важливі для становлення та розвитку духовно-емоційного світу учнів, їхнього світогляду, моральних цінностей, громадянських якостей.

Вивчаючи зарубіжну літературу, студенти мають набути таких *предметних компетентностей*:

– розуміння літератури як невід'ємної частини національної й світової художньої культури;

– усвідомлення специфіки літератури як мистецтва слова, її гуманістичного потенціалу та місця в системі інших видів мистецтва;

– знання літературних творів, обов'язкових для текстуального вивчення та варіативних (за вибором учителя та учнів), осягнення творів у єдності змісту та форми, виокремлення складників та художніх особливостей творів (на рівні сюжету, композиції, образів, поетичної мови, жанру тощо);

- усвідомлення ключових етапів і явищ літературного процесу різних країн, зіставлення з українським літературним процесом;
- знання основних фактів життя та творчості видатних письменників, усвідомлення їхнього внеску в скарбницю вітчизняної та світової культури;
- оволодіння передбаченими програмою літературознавчими поняттями, застосування їх під час аналізу та інтерпретації художніх творів;
- розуміння специфіки оригіналу (за умови володіння іноземною мовою) та художнього перекладу твору (українською мовою);
- знання українських перекладів творів зарубіжної літератури, імен перекладачів та здобутків вітчизняної перекладацької школи;
- формування читацького досвіду та якостей творчого читача, здібності до створення усних і письмових робіт різних жанрів;
- орієнтування у царині класичної й сучасної літератури;
- порівняння літературних творів і явищ (окремих компонентів і цілісно);
- уміння оцінювати художню вартість творів, творчо-критично осмислювати їхній зміст, визначати актуальні ідеї, важливі для сучасності, тощо.

Компонентами компетентностей є *когнітивний (знаннєвий), діяльнісний (практико-орієнтований) та ціннісний*.

Знаннєвий компонент

Студент(ка):

знає ідейно-художній зміст літературних творів у контексті розвитку культури й суспільства;

розуміє зміст прочитаного;

називає літературні факти, явища, твори, імена письменників, перекладачів тощо;

формулює визначення понять, власну думку;

записує стислу (тези) й розширену інформацію (зокрема самостійно здобуту);

пояснює літературні факти, явища, образи, теми, сюжети тощо;

наводить приклади художніх засобів у творі, літературних фактів і явищ у контексті розвитку напрямів, течій, жанрів, стилів.

Діяльнісний компонент

Студент(ка):

розпізнає літературні факти, явища, напрями, течії, жанри, стилі;

розрізняє засоби художньої виразності, індивідуальні стилі митців;

описує персонажів, їхні риси, поведінку, умови життя, соціально-культурний контекст;

складає план (простий, складний), таблиці, будує схеми;

порівнює літературні факти, явища, сюжети, теми, образи, мотиви, засоби художньої виразності, особливості національних літератур;

аналізує літературні жанри, твори (цілісно та окремі аспекти);

класифікує літературні факти, явища, образи тощо;

характеризує образи персонажів, образ автора;

установлює зв'язки художньої літератури й культури, суспільства, науки;

визначає літературознавчі терміни й поняття, засоби художньої виразності, їхню семантику і функції в тексті;

виконує творчі роботи різних видів;
планує, прогнозує розвиток сюжетів, образів, тем, ідей тощо;
дотримується правил усного й писемного мовлення, грамотно формулює думку, позицію;
виготовляє (самостійно) продукцію, пов'язану із вивченням зарубіжної літератури (малюнок, листівка, обкладинка, буктрейлер, презентація та ін.);
*уміло поводить*ся в різних комунікативних ситуаціях;
використовує набутий досвід вивчення зарубіжної літератури;
уміє орієнтуватися в колі класичної та сучасної літератури;
розв'язує завдання в різних життєвих ситуаціях на підставі набутого культурного досвіду.

Ціннісний компонент

Студент(ка):
усвідомлює значення художньої літератури для сучасної людини й суспільства;
обговорює прочитане;
критично ставиться до інформації, формує власне бачення проблем;
оцінює художню вартість творів класики й сучасності;
висловлює судження щодо прочитаних літературних творів, образів, тем, сюжетів тощо;
обстоює, аргументує власну позицію, думку;
обґрунтовує ідею, думку, гіпотезу;
узагальнює набутий культурний досвід вивчення літературних творів;
робить висновки щодо розвитку літератури в різних країнах, взаємозв'язків української та зарубіжних літератур, зв'язків літератури й мистецтва, значення української перекладацької школи в діалозі культур.

4. Структура навчальної дисципліни
Тематичний план для денної форми навчання
I СЕМЕСТР

Назва розділів і тем	Всього	Розподіл годин			
		Аудиторна робота			
		Лекції	Практичні	Семінари	Тематичний контроль
Розділ 1. Вступ. Оригінальна і перекладна література в сучасному світі. Золоті сторінки далеких епох	8	4	-	4	
Тема 1. Вступ. Оригінальна і перекладна література в сучасному світі. Етапи й шедеври античності	2	2			
Стародавня Греція	2	2			
Тема 2. Гомер «Одіссея» (1–2 уривки за вибором викладача)					
Італія	2			2	
Тема 3. Данте Аліг'єрі. «Божественна комедія» (Пекло, I, V)					
Англія	2			2	
Тема 4. Вільям Шекспір. «Гамлет»					
Розділ 2. Проза й поезія пізнього романтизму та переходу до реалізму XIX ст.	6	4	2	-	
Німеччина	2	2			
Тема 1. Романтизм у Німеччині. Ернст Теодор Амадей Гофман. «Крихітка Цахес на прізвисько Цинобер»					
Росія	2	2			
Тема 2. Школа «чистого мистецтва» в російській поезії. Лірика Ф. М. Тютчева й А. А. Фета (огляд). Художня довершеність творів					
США	2		2		
Тема 3. Волт Вітмен. «Листя трави» (1-2 уривки за вибором викладача)					
Тематичний контроль. Тести, розгорнуті відповіді на запитання	2				2
Розділ 3. Роман XIX ст.	8	4	-	4	
Франція	4	2		2	
Тема 1. Загальна характеристика розвитку культури та літератури XIX ст. Стендаль «Червоне і чорне»					
Росія	4	2		2	
Тема 2. Федір Михайлович Достоевський. «Злочин і кара».					
Розділ 4. Перехід до модернізму. Взаємодія символізму й імпресіонізму в ліриці	4	2	2	-	
Франція	2	2			
Тема 1. Шарль Бодлер. «Квіти зла» («Альбатрос», «Відповідності», «Вечорова гармонія»).					
Тема 2. Поль Верлен. «Поетичне мистецтво», «Осінь пісня».	2		2		
Розділ 5. Драматургія кінця XIX – початку XX ст.	2		2		
Бельгія	2		2		
Тема 1. Зміни в драматургії на межі XIX-XX ст. Моріс Метерлінк. «Синій птах»					

Тематичний контроль. Письмовий твір	2				2
Розділ 6. Сучасна література в юнацькому читанні	2	2	-	-	
Тема 1. Сучасна література в юнацькому читанні (1-2 твори за вибором викладача та студентів) Франція. Ромен Гарі. «Повітряні змії». Бразилія. Паоло Коельйо. «Алхімік». Швеція. Тумас Йоста Транстремер. Лірика (1-2 твори за вибором викладача) Китай. Мо Янь (Гуань Моє). «Геній». Велика Британія. Сью Таунсенд. Цикл творів про Адріана Моула (1 за вибором викладача). Ніл Річард МакКіннон Гейман. «Чому наше майбутнє залежить від читання» або «Кораліна». Польща. Йоанна Ягелло. «Кава з кардамоном».	2	2			
Усього	34	16	6	8	4

II СЕМЕСТР

Назва розділів і тем	Всього	Розподіл годин			
		Аудиторна робота			
		Лекції	Практичні	Семінарські	Тематичний контроль
Розділ 7. Вступ. Література. Мораль. Людяність Золоті сторінки далеких епох	4	2	-	2	
Тема 1. Вступ. Значення літератури та культури для збереження миру й духовності	2	1			
Тема 2. Німецьке Просвітництво та його вплив на розвиток Європи		1			
Німеччина	2			2	
Тема 3. Йоганн Вольфганг Гете. «Фауст» (I частина), останній монолог Фауста (II частина)					
Розділ 8. Модернізм	8	4	-	4	
Тема 1. Модерністська проза початку ХХ ст. (загальна характеристика)	2	2			
Німецькомовна проза	2			2	
Тема 2. Франц Кафка. «Перевтілення»					
Росія	4	2		2	
Тема 3. Михайло Опанасович Булгаков. «Майстер і Маргарита»					
Розділ 9. Шедеври європейської лірики першої половини ХХ ст.	8	4	4	-	
Тема 1. Розмаїття течій модернізму й авангардизму в європейській ліриці ХХ ст. Срібна доба російської поезії: течії, здобутки, долі митців.	2	2			
Франція	2		1		
Тема 2. Гійом Аполлінер. «Заріzana голубка й водограй», «Міст Мірабо».					

Австрія Тема 3. Райнер Марія Рільке. «Згаси мій зір...», «Орфей, Еврідіка, Гермес», збірка «Сонети до Орфея» (огляд).			1		
Росія Тема 4. Олександр Олександрович Блок. «Незнайома». Тема 5. Анна Андріївна Ахматова. Вірші (1-2 за вибором викладача). Поема «Реквієм».	2	1			
Тема 6. Володимир Володимирович Маяковський. «А ви могли б?..», «Послухайте!», «Борг Україні» Тема 7. Борис Леонідович Пастернак. «Гамлет», «У всьому хочу я дійти...», «Зимова ніч».	2		1		
Тема 7. Борис Леонідович Пастернак. «Гамлет», «У всьому хочу я дійти...», «Зимова ніч».			1		
Тематичний контроль. Письмовий твір	2				2
Розділ 10. Антиутопія у світовій літературі	2	2	-	-	
Велика Британія	2	2			
Тема 1. Джордж Оруелл. «1984»					
Розділ 11. Проблема війни і миру в літературі ХХ ст.	6	-	4	2	
Німеччина	2			2	
Тема 1. Бертольт Брехт. «Матінка Кураж та її діти».					
Тема 2. Генріх Белль. «Подорожній, коли ти прийдеш у Спа...».	2		2		
Німецькомовна поезія	2		2		
Тема 3. Пауль Целан. «Фуга смерті».					
Розділ 12. Людина та пошуки сенсу існування в прозі другої половини ХХ ст.	4	2	2	-	
США	2	2			
Тема 1. Ернест Міллер Гемінгвей . «Старий і море».					
Колумбія	2		2		
Тема 2. Габріель Гарсія Маркес. «Стариган із крилами».					
Розділ 13. Література другої половини ХХ – початку ХХІ ст.	4	2	2	-	
Тема 1. Провідні тенденції в драматургії другої половини ХХст.	2	1			
Тема 2. Література постмодернізму		1			
Аргентина	2		2		
Тема 3. Хуліо Кортасар. «Менади»					
Тематичний контроль. Тести, розгорнуті відповіді на запитання	2				2
Розділ 14. Сучасна література в юнацькому читанні	4	2		2	
Тема 1. Сучасна література в юнацькому читанні (1-2 твори за вибором викладача та студентів)	4	2		2	
Україна. Загальна характеристика розвитку кримськотатарської літератури й культури. Таїр Халілов. «До останнього подиху» Франція. Даніель Пеннак. «Усе для людожерів» США. Стівен Едвін Кінг. «Мораль» Джон Майкл Грін. «Провина зірок» Австралія. Маркус Френк Зузак. «Крадійка книжок»					
Підсумки	2			2	
Усього	46	18	12	12	4

5. Програма навчальної дисципліни

Відповідно до Навчальної програми з зарубіжної літератури для учнів 10-11 класів загальноосвітніх навчальних закладів з українською мовою навчання рівня стандарту, 2017 р. (авторський колектив: Юлдашева Л. П.; Ніколенко О. М., Ісаєва О. О., Клименко Ж. В., Ковбасенко Ю. І., Снегірьова В. В., Мельник А. О., Орлова О. В., Бицько О. К., Гученко О. В., Звериховська І. І., Костюк Ж. В., Макаренко В. Г., Онищенко Н. В., Підгорна Н. І., Пітерська О. В., Сегеда Т. П., Семенюк О. О., Смірнова І. О., Тихоненко С. О., Туряниця В. Г.) подано чотири змістові лінії літературного компонента Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти:

емоційно-ціннісна лінія забезпечує розкриття гуманістичного потенціалу та естетичної цінності творів художньої літератури; спрямована на формування духовно-емоційного світу студентів, їхніх етичних позицій, світоглядних уявлень і переконань, а також на розвиток інтересу студентів до художньої літератури, розширення кола їхнього читання, орієнтування у світі класичної і сучасної літератури (зокрема в бібліотечних фондах, інтернет-ресурсах) із метою пошуку необхідної книги, розвитку вмінь і навичок читацької діяльності.

літературознавча лінія передбачає вивчення літературних творів у єдності змісту й форми, оволодіння студентами основними літературознавчими поняттями й застосування їх під час аналізу й інтерпретації художніх творів; розгляд літературних творів, явищ і фактів у контексті літературного процесу; виявлення специфіки літературних напрямів, течій; розкриття поетикальних (зокрема жанрово-стильових) особливостей художніх творів.

культурологічна лінія сприяє усвідомленню художньої літератури як важливого складника мистецтва; ознайомленню студентів із фундаментальними цінностями світової художньої культури; розкриттю особливостей творів, літературних явищ і фактів у широкому культурному контексті; висвітленню зв'язків літератури з філософією, міфологією, фольклором, звичаями, віруваннями, культурними традиціями різних народів і національностей; розширенню ерудиції учнів, вихованню їхньої загальної культури, поваги до національних і світових традицій, толерантного ставлення до представників різних культур, віросповідань, рас і національностей.

компаративна лінія забезпечує порівняння літературних творів, явищ і фактів, що належать до різних літератур; установлення зв'язків між українською та зарубіжними літературами (генетичних, контактних, типологічних та ін.); розгляд традиційних тем, сюжетів, мотивів, образів у різних літературах; зіставлення оригіналів та україномовних перекладів літературних творів; увиразнення особливостей української культури й літератури на тлі світової; демонстрацію лексичного багатства й невичерпних стилістичних можливостей української мови, а також поглиблення знань і розвиток навичок учнів з іноземних мов.

I СЕМЕСТР

Розділ 1. Вступ. Оригінальна і перекладна література в сучасному світі.

Золоті сторінки далеких епох

Тема 1. Вступ. оригінальна і перекладна література в сучасному світі. Етапи й шедеври античності

Значення художньої літератури для людини й людства ХХІ ст. Формування читача в епоху цифрових технологій. Оригінали й переклади художніх творів, їхня роль у розвитку особистості. Перекладна література як важливий складник вітчизняної культури й чинник формування української нації. Етапи й шедеври античності (огляд).
Основні поняття: художній переклад, діалог культур, вічний образ, міф.

Рекомендовані джерела

Основна (базова): 1, 2, 3, 4, 5.

Додаткова: 7, 8, 9, 10, 13, 14.

Стародавня Греція

Тема 2. Гомер «Одіссея» (1–2 уривки за вибором викладача)

Міфологічні, пригодницькі й побутові елементи в «Одіссеї». Уславлення людського розуму, вірності, винахідливості й допитливості. Засудження беззаконня, насильства й несправедливості та самовпевненості й марнославства. Образ Одіссея.
Основні поняття: епічна поема, «гомерівське питання», гекзаметр.

Рекомендовані джерела

Основна (базова): 1, 2, 3, 4, 5.

Додаткова: 7, 10, 11, 13, 14.

Італія

Тема 3. Данте Аліг'єрі. «Божественна комедія» (Пекло, I, V)

Специфіка італійського Відродження, його основні етапи, представники. Роль Данте Аліг'єрі в історії європейської культури. Поема «Божественна комедія» як філософсько-художній синтез середньовічної культури й утілення ідей раннього Відродження. Особливості композиції поеми. Концепція світу й людини. Алегоричний зміст образів та епізодів. Жанрова своєрідність твору.
Основні поняття: Відродження, сонет, алегорія.

Рекомендовані джерела

Основна (базова): 1, 2, 3, 4, 5.

Додаткова: 7, 10, 11, 13, 14.

Англія

Тема 4. Вільям Шекспір. «Гамлет»

Ренесанс в Англії. Здобутки й представники.

Здобутки драматургії В. Шекспіра. Філософські та моральні проблеми в трагедії «Гамлет». Провідні мотиви твору. Художній простір (*данське королівство* як символ). Гамлет – вічний образ світової літератури. Багатогранність шекспірівських характерів. Відкритість твору в часі, його рецепція та інтерпретації в наступні епохи.

Основні поняття: трагедія, вічний образ.

Рекомендовані джерела

Основна (базова): 1, 2, 3, 4, 5.

Додаткова: 7, 10, 11, 13, 14.

Розділ 2. Проза й поезія пізнього романтизму та переходу до реалізму XIX ст.

Німеччина

Тема 1. Романтизм у Німеччині. Ернст Теодор Амадей Гофман. «Крихітка Цахес на прізвисько Цинобер»

Специфіка переходу від романтизму до реалізму. Романтизм у Німеччині. Е. Т. А. Гофман як представник гротескної течії романтизму. Віхи мистецького шляху. Протиставлення філістерів та ентузіастів як провідний конфлікт творчості Е. Т. А. Гофмана. Особливості сюжету й композиції повісті «Крихітка Цахес на прізвисько Цинобер». Гротескні образи. Викривальний зміст твору. Символіка.

Основні поняття: гротеск, фантастика, соціальна сатира.

Рекомендовані джерела

Основна (базова): 1, 2, 3, 4, 5.

Додаткова: 7, 10, 11, 13, 14.

Росія

Тема 2. Школа «чистого мистецтва» в російській поезії

Лірика Ф. М. Тютчева й А. А. Фета (огляд). Художня довершеність творів

Основні поняття: школа «чистого мистецтва», психологізм.

Рекомендовані джерела

Основна (базова): 1, 2, 3, 4, 5.

Додаткова: 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14.

США

Тема 3. Волт Вітмен. «Листя трави» (1-2 уривки за вибором викладача)

Розвиток романтизму в США, видатні представники. Місце В. Вітмена в літературному процесі США. Особливості світобачення митця. Зв'язок збірки «Листя трави» з історією та життям Америки. Тематика, проблематика, композиція збірки «Листя трави». Образ ліричного героя. Символи. Традиції й художнє новаторство В. Вітмена.

Основні поняття: художнє новаторство, трансценденталізм, верлібр, каталогізація.

Рекомендовані джерела

Основна (базова): 1, 2, 3, 4, 5.

Додаткова: 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14.

Розділ 3. Роман XIX ст.

Франція

Тема 1. Загальна характеристика розвитку культури та літератури XIX ст. Стендаль «Червоне і чорне»

Роман як жанр літератури, його формування і провідні ознаки. Різновиди роману XIX ст., національна своєрідність. Творчий шлях письменника, його внесок у скарбницю психологічної прози XIX ст. Конфлікт молодого людини та суспільства в романі «Червоне і чорне». Образ Жульєна Сореля. Зображення соціального середовища у творі. Символіка.

Основні поняття: соціально-психологічний роман, індивідуальний стиль.

Рекомендовані джерела

Основна (базова): 1, 2, 3, 4, 5.

Додаткова: 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14.

Росія

Тема 2. Федір Михайлович Достоевський. «Злочин і кара»

Значення Ф. М. Достоевського для розвитку соціально-філософського і психологічного роману. Наслідування митцем традицій М. В. Гоголя. Сюжет роману «Злочин і кара», зумовлений рухом свідомості головного героя. «Теорія» Раскольнікова, її сутність і проблемність. Система персонажів. Біблійні мотиви. Особливості індивідуального стилю письменника. Поліфонізм твору.

Основні поняття: соціально-філософський роман, психологічний роман, поліфонізм.

Рекомендовані джерела

Основна (базова): 1, 2, 3, 4, 5.

Додаткова: 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14.

Розділ 4. Перехід до модернізму

Взаємодія символізму й імпресіонізму в ліриці

Франція

Тема 1. Шарль Бодлер. «Квіти зла» («Альбатрос», «Відповідності», «Вечорова гармонія»).

Ш. Бодлер – пізній романтик і зачинатель модернізму. Збірка «Квіти зла» (загальна характеристика). Образи, символи, особливості поетичної мови у віршах Ш. Бодлера.

Основні поняття: пізній романтизм, символ.

Рекомендовані джерела

Основна (базова): 1, 2, 3, 4, 5.

Додаткова: 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14.

Тема 2. Поль Верлен. «Поетичне мистецтво», «Осіньна пісня»

Естетичні погляди поета у вірші «Поетичне мистецтво». Зображення пейзажів природи і душі в «Осіньній пісні». Сугестивність, музичність, живописність лірики.

Основні поняття: символізм, сугестивність, синтез мистецтв.

Рекомендовані джерела

Основна (базова): 1, 2, 3, 4, 5.

Додаткова: 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14.

Розділ 5. Драматургія кінця XIX – початку XX ст.

Бельгія

Тема 4. Зміни в драматургії на межі XIX-XX ст.

Моріс Метерлінк. «Синій птах»

Зміни в драматургії на межі XIX-XX ст. М. Метерлінк як теоретик і практик «нової драми». Концепція символістського театру. Ідея одухотворення життя й відновлення втрачених зв'язків у драмі-феєрії «Синій птах». Особливості розвитку сюжету. Роль фантастики. Символіка образів. Трагування фіналу.

Основні поняття: «нова драма», драма-феєрія, фантастика.

Рекомендовані джерела

Основна (базова): 1, 2, 3, 4, 5.

Додаткова: 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14.

Розділ 6. Сучасна література в юнацькому читанні (1-2 твори за вибором викладача та студентів)

Франція

Ромен Гарі. «Повітряні змії»

Французький письменник єврейського походження (Роман Кацев), двічі лауреат Гонкурівської премії. Зображення Другої світової війни у творчості митця. Ідеї миру, людяності, порятунку духовних цінностей.

Бразилія

Паоло Коельйо. «Алхімік»

Значення творчості П. Коельйо для сучасності. Пошуки сенсу буття в романі «Алхімік». Поняття «своя доля», «призначення», «мрія душі», «смысл існування». Система образів (пастух Сантьяго, Фатіма, Мельхиседек, Алхімік). Мотиви й образи світової культури у творі. Ознаки роману-притчі.

Швеція

Тумас Йоста Транстремер. Лірика (1-2 твори за вибором викладача)

Тумас Йоста Транстремер – лауреат Нобелівської премії, поет, перекладач, прозаїк. Розмаїття тем і жанрів його лірики. Актуальні проблеми сьогодення та образ сучасної людини в поезії Т. Й. Транстремера.

Китай

Мо Янь (Гуань Моє, нар. 1955). «Геній»

Мо Янь – сучасний китайський письменник, лауреат Нобелівської премії з літератури. «Геній» – історія талановитого юнака, який наполегливо шукає спосіб убезпечення людей від руйнівних землетрусів. Гуманістична сутність образу та духовна стійкість героя на шляху до мети. Зміни у сприйманні Цзян Дачжі однокласниками, вплив героя на пробудження їхньої свідомості. Міфологічні алюзії у творі.

Велика Британія

Сью Таунсенд (1946 – 2014). Цикл творів про Адріана Моула (1 за вибором викладача)

Образ молодого людини, її становлення, стосунків зі світом та психологічні проблеми в циклі творів про Адріана Моула. Еволюція головного героя, формування характеру та цінностей. Авторська іронія. Жанр щоденника.

Ніл Річард МакКіннон Гейман (нар. 1960). «Чому наше майбутнє залежить від читання» або «Кораліна».

Н. Гейман – англійський письменник-фантаст, автор романів, графічних новел і коміксів. «Чому наше майбутнє залежить від читання» – лекція Н. Геймана про важливість читання в житті людини. Проблематика повісті «Кораліна» (моральний вибір людини, стосунки батьків і дітей та ін.). Особливості стилю автора (чарівні

елементи, дзеркальність образів, динамізм оповіді, іронія та ін.). Допитливість, сміливість, сила духу Кораліни. Символіка твору.

Польща

Йоанна Ягелло (нар. 1974). «Кава з кардамоном».

Й. Ягелло – польська письменниця, авторка творів для дітей та молоді. «Кава з кардамоном»: Синтез підліткової повісті (стосунки в родині, перше кохання) та детективу (розгадування сімейної таємниці). Проблема батьків і дітей. Образ головної героїні. Мова твору.

Основні поняття: класична і масова література, художність.

Рекомендовані джерела

Основна (базова) : 1, 2, 3, 4, 5.

Додаткова: 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14.

Для вивчення напам'ять у першому семестрі

В. Шекспір «Гамлет» (один із монологів Гамлета за вибором викладача),

В. Вітмен (1 уривок за вибором студента),

П. Верлен (1 вірш за вибором студента).

II СЕМЕСТР

Розділ 7. Вступ. Література. Мораль. Людність

Золоті сторінки далеких епох

Тема 1. Вступ. Значення літератури та культури для збереження миру й духовності. Німецьке Просвітництво та його вплив на розвиток Європи

Виклики сучасного світу. Значення літератури та культури для збереження миру й духовності. Роль вітчизняної перекладацької школи для популяризації світової літератури й формування українського читача. Літературні премії світу, письменники-лауреати та їхній внесок у боротьбу за мир і духовність. Німецьке Просвітництво та його вплив на розвиток Європи.

Основні поняття: діалог культур, художній переклад, Просвітництво.

Рекомендовані джерела

Основна (базова): 1, 2.

Додаткова: 6, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14.

Німеччина

Тема 2. Йоганн Вольфганг Гете. «Фауст» (I частина), останній монолог Фауста (II частина)

Віхи життя та значення діяльності Й. В. Гете для світової культури. Історія створення трагедії «Фауст». Особливості композиції. Проблематика. Образ Фауста як утілення динамізму нової європейської цивілізації. Пошуки сенсу буття й призначення людини. Опозиція Фауст – Мефістофель. Фауст і Маргарита. Жанрова своєрідність твору.

Основні поняття: трагедія, художній образ.

Рекомендовані джерела

Основна (базова) : 1, 2.

Додаткова: 6, 9, 10, 11, 12, 13, 14.

Розділ 8. Модернізм

Тема 1. Модерністська проза початку ХХ ст. (загальна характеристика)

Світоглядні й естетичні засади модернізму, його художнє новаторство. Модерністські явища в художній прозі на початку ХХ ст. Ф. Кафка, Дж. Джойс і М. Пруст як зачинателі модернізму в європейській прозі.

Основні поняття: модернізм, «потік свідомості», фрагментарність, іронія.

Рекомендовані джерела

Основна (базова) : 1, 2.

Додаткова: 6, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14.

Німецькомовна проза

Тема 2. Франц Кафка. «Перевтілення»

Життя і творчий шлях Ф. Кафки. Зображення відчуження особистості в новелі «Перевтілення». Образ Грегора Замзи: проблемність, метафоричність, символічність. Розкриття у творі світового буття як абсурдного. Особливості композиції, функції фантастики. Характерні риси стилю Ф. Кафки, поєднання реалістичних і міфологічних елементів у гротескному світі.

Основні поняття: метафоричність, символічність, абсурд, гротеск, неоміфологізм.

Рекомендовані джерела

Основна (базова) : 1, 2.

Додаткова: 6, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14.

Росія

Тема 3. Михайло Опанасович Булгаков. «Майстер і Маргарита»

Життєвий і творчий шлях М. Булгакова. М. Булгаков і Україна. Конфлікт митця з владою в умовах тоталітарної радянської системи. Роман «Майстер і Маргарита» як «роман-лабіринт» зі складною філософською проблематикою. Культурні та літературні джерела твору. Взаємодія трьох світів у творі: світ радянської дійсності, біблійної давнини та фантастичної «дияволіали». Особливості композиції («роман у романі») та оповідної структури. Морально-філософський зміст «єршалаїмських» розділів твору. Трагізм долі митця (майстра). Проблеми кохання й творчості. Засоби комічного (сатира, сарказм, пародія та ін.) й трагічного (гротеск, трансформація простору й часу та ін.).

Основні поняття: модернізм, «роман у романі», гротеск, сатира, сарказм.

Рекомендовані джерела

Основна (базова) : 1, 2.

Додаткова: 6, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14.

Розділ 9. Шедеври європейської лірики першої половини ХХ ст.

Тема 1. Розмаїття течій модернізму й авангардизму в європейській ліриці ХХ ст. Срібна доба російської поезії: течії, здобутки, долі митців.

Характеристика модернізму й авангардизму в літературі. Течії модернізму й авангардизму, їхні видатні представники.

Основні поняття: модернізм, авангардизм, символізм, акмеїзм, футуризм.

Рекомендовані джерела

Основна (базова): 1, 2.

Додаткова: 6, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14.

Франція

Тема 2. Гійом Аполлінер. «Зарізана голубка й водограй», «Міст Мірабо»

Гійом Аполлінер – поет-авангардист. Зв'язок поезії митця з естетикою кубізму, своєрідність «сюрреалізму» письменника, його художні новації в царині лірики. Збірки «Алкоголі. Вірші 1898 – 1913 рр.», «Каліграми. Вірші Миру і Війни». Специфіка віршованої форми каліграм («Зарізана голубка й водограй»). Тема кохання й часу у вірші «Міст Мірабо». Верлібр у творчості Гійома Аполлінера.

Основні поняття: естетика кубізму, каліграма, верлібр.

Рекомендовані джерела

Основна (базова): 1, 2.

Додаткова: 6, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14.

Австрія

Тема 3. Райнер Марія Рільке. «Згаси мій зір...», «Орфей, Еврідіка, Гермес», збірка «Сонети до Орфея» (огляд)

Своєрідність поглядів і поетики Р. М. Рільке. Діалог ліричного героя з Богом («Згаси мій зір...»). Переосмислення античних міфів у віршах митця («Орфей, Еврідіка, Гермес», збірка «Сонети до Орфея»). Філософський характер і художня довершеність лірики поета.

Основні поняття: міф, сонет, образ Орфея.

Рекомендовані джерела

Основна (базова): 1, 2.

Додаткова: 6, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14.

Росія

Тема 4. Олександр Олександрович Блок. «Незнайома».

Зв'язок поезії О. О. Блока із символізмом. Антитези у вірші «Незнайома». Засоби зображення бездуховного життя суспільства та мрії ліричного героя.

Основні поняття: символізм, антитеза.

Рекомендовані джерела

Основна (базова): 1, 2.

Додаткова: 6, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14.

Тема 5. Анна Андріївна Ахматова. Вірші (1-2 за вибором викладача). Поема «Реквієм».

А. А. Ахматова й акмеїзм. Етапи творчості мисткині. Провідні теми й мотиви ранньої лірики А. А. Ахматової, образ ліричної героїні, конкретність описів, «щоденниковість» і психологізм. Поема «Реквієм» як відображення особистої й суспільної трагедії. Протест проти насильства, біблійні мотиви в поемі. Образ матері.

Основні поняття: акмеїзм, «щоденниковість», психологізм, біблійні мотиви.

Рекомендовані джерела

Основна (базова): 1, 2.

Додаткова: 6, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14.

Тема 6. Володимир Володимирович Маяковський. «А ви могли б?...», «Послухайте!», «Борг Україні»

В. В. Маяковський – поет-новатор, вплив футуризму на поетику митця. Протиставлення нищої буденності й прагнення ліричного героя до іншого (омріяного) світу в ранній ліриці. Особливості віршованої системи В. В. Маяковського. Метафоричність образів, поетична мова.

Основні поняття: футуризм, метафоричність образів, «драбинка Маяковського».

Рекомендовані джерела

Основна (базова): 1, 2.

Додаткова: 6, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14.

Тема 7. Борис Леонідович Пастернак. «Гамлет», «У всьому хочу я дійти...», «Зимова ніч»

Творчий шлях Б. Л. Пастернака в контексті срібної доби. Філософська спрямованість лірики й прози митця. Теми кохання, сенсу життя, творчості, боротьби з насильством у спадщині письменника. Відлуння мотивів світової культури у віршах Б. Л. Пастернака. Засоби художньої виразності.

Основні поняття: ліричний герой, філософська лірика.

Рекомендовані джерела

Основна (базова): 1, 2.

Додаткова: 6, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14.

**Розділ 10. Антиутопія у світовій літературі
Велика Британія**

Тема 1. Джордж Оруелл. «1984»

Розвиток жанру антиутопії у ХХ ст.: ознаки та представники. Зв'язок творчості Дж. Оруелла із соціально-історичною ситуацією доби. Викриття сутності тоталітарної системи та її ієрархії в антиутопіях митця. Боротьба проти страху й рабської покірності в суспільній свідомості. Образ головного героя в динаміці. Поетика антиутопії (фантастика, мова, символи, алегорії та ін.).

Основні поняття: антиутопія, конфлікт, сатира, соціальна фантастика.

Рекомендовані джерела

Основна (базова): 1, 2.

Додаткова: 6, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14.

**Розділ 11. Проблема війни і миру в літературі ХХ ст.
Німеччина**

Тема 1. Бертольт Брехт. «Матінка Кураж та її діти»

Епічний театр Б. Брехта: теоретичні засади й художня практика. Б. Брехт – драматург-новатор. Зображення війни як засобу збагачення в драмі «Матінка Кураж та її діти». Ідеї попередження та риси «епічного театру» в п'єсі.

Основні поняття: епічний театр, підтекст, композиція, парабола, зонги.

Рекомендовані джерела

Основна (базова): 1, 2.

Додаткова: 6, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14.

Тема 2. Генріх Белль. «Подорожній, коли ти прийдеш у Спа...»

Життєвий і творчий шлях письменника. Засудження антигуманної сутності Другої світової війни, її руйнівних наслідків для людства в оповіданні «Подорожній, коли ти прийдеш у Спа...». Образ школи як художня модель нацистської Німеччини. Зображення війни з погляду важко пораненого юного солдата. Символічний зміст назви оповідання, її зв'язок з історією Спарти. Форма твору (внутрішній монолог). Специфіка змалювання образу головного героя (відсутність імені, виразних індивідуальних рис, байдужість до світу, зміни в його внутрішньому світі та ін.). Художні деталі. Підтекст. Авторська позиція.

Основні поняття: художня деталь, підтекст, мотив.

Рекомендовані джерела

Основна (базова): 1, 2.

Додаткова: 6, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14.

Німецькомовна поезія

Тема 3. Пауль Целан. «Фуга смерті»

Віхи життя й творчості Пауля Целана. «Фуга смерті» – один із найвідоміших творів про Голокост. Художнє новаторство митця. Ключові метафори («*чорне молоко світання*», «*могила в повітрі*») як відтворення жахливої реальності Освенціму. Прийом протиставлення. Провідні мотиви та їхня роль у творі. Трансформація біблійних образів і мотивів у творі.

Основні поняття: композиція, метафора, протиставлення.

Рекомендовані джерела

Основна (базова): 1, 2.

Додаткова: 6, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14.

Розділ 12. Людина та пошуки сенсу існування в прозі другої половини ХХст. США

Тема 1. Ернест Міллер Гемінгвей . «Старий і море»

Віхи життя й творчості митця. «Кодекс честі» героїв Е. М. Гемінгвея. Реалістичний, міфологічний і філософський плани повісті «Старий і море». Символіка образів (риба, море, рибалка, хлопчик та ін.). Образ Сантьяго. Ознаки притчі у повісті.

Основні поняття: підтекст, індивідуальний стиль письменника.

Рекомендовані джерела

Основна (базова): 1, 2.

Додаткова: 6, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14.

Колумбія

Тема 2. Габріель Гарсія Маркес. «Стариган із крилами»

Короткі відомості про життя митця, лауреата Нобелівської премії. Специфіка «магічного реалізму» Г. Гарсія Маркеса. Синтез реального і фантастичного в оповіданні Г. Гарсія Маркеса «Стариган із крилами». Відображення моральної деградації людства. Символічний зміст образу янгола. Ідея прагнення до внутрішнього вдосконалення, морального відродження, повернення до вічних цінностей.

Основні поняття: притча, «магічний реалізм».

Рекомендовані джерела

Основна (базова): 1, 2.

Додаткова: 6, 9, 10, 11, 12, 13, 14.

Розділ 13. Література другої половини ХХ – початку ХХІ ст.

Тема 1. Провідні тенденції в драматургії другої половини ХХст

Формування «театру абсурду» як явища театрального авангарду в 1950-1960-х рр., його провідні ознаки. Огляд здобутків митців. Жанрові новації (драма-притча, трагікомедія та ін.). Значення іронії, гротеску у творах.

Основні поняття: театр абсурду, драма-притча, іронія, гротеск.

Рекомендовані джерела

Основна (базова) : 1, 2.

Додаткова: 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14.

Тема 2. Література постмодернізму

Постмодернізм – одне із найяскравіших літературних явищ останніх десятиліть ХХ – початку ХХІ ст. Постмодерністське мистецтво: елітарна й масова культура.

Основні поняття: постмодернізм, інтертекстуальність.

Рекомендовані джерела

Основна (базова) : 1, 2.

Додаткова: 6, 9, 10, 11, 12, 13, 14.

Аргентина

Хуліо Кортасар (1914 – 1984). «Менади»

Короткі відомості про письменника. Фантасмагорична картина безумства натовпу в оповіданні Х. Кортасара «Менади». Відображення сучасних соціальних, психологічних, етичних проблем у творі. Специфіка індивідуального стилю митця: поєднання реалістичних і фантастичних елементів, калейдоскопічність подій, символіка, метафоризм, пародія.

Основні поняття: «магічний реалізм», метафоризм, пародія.

Рекомендовані джерела

Основна (базова) : 1, 2.

Додаткова: 6, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14.

СУЧАСНА ЛІТЕРАТУРА В ЮНАЦЬКОМУ ЧИТАННІ (4 год) (1-2 твори за вибором викладача та студентів)

Україна

Таїр Халілов (нар. 1940 р.). «До останнього подиху».

Таїр Халілов – сучасний український кримськотатарський письменник. Близькість прози Халілова до філософії екзистенціалізму.

«До останнього подиху» – історія життя, боротьби та любові героя твору, віддзеркалення в ній трагічної долі кримськотатарського народу. Тема депортації кримських татар та свавілля влади. Образ Бекира – людини, котра ніколи не здається. Почуття гідності героя, глибинний зв'язок зі своїм народом.

США

Джон Майкл Грін (нар. 1977). «Провина зірок».

Д. Грін – американський письменник, автор книжок для підлітків та молоді, відеоблогер. «Провина зірок» – розповідь про історію кохання невиліковно хворих юнака та дівчини. Образи головних героїв. Ідея цінності життя. Символіка назви твору. Ліризм, іронічність оповіді.

Австралія

Маркус Френк Зузак (нар. 1975). «Крадійка книжок».

Короткі відомості про митця. «Крадійка книжок» - роман про Другу світову війну. Історія життя дівчинки Лізель Мемінгер. Викриття згубного впливу нацизму у творі. Образи «маленьких людей», які опинилися в умовах фашистської системи. Ідеї людяності, добра, порятунку життя й культури. Книга як символ збереження духовності в жорстокому світу. Форми оповіді.

Основні поняття: поглиблення понять про класичну і масову літературу, популярні жанри сучасної літератури.

Рекомендовані джерела

Основна (базова): 1, 2.

Додаткова: 6, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14.

Для вивчення напам'ять

Й. В. Гете «Фауст» (один із монологів Фауста за вибором викладача),

Гійом Аполлінер (1 вірш за вибором студента),

Р. М. Рільке (1 вірш за вибором студента),

А. А. Ахматова (1 вірш за вибором студента),

В. В. Маяковський (1 вірш за вибором студента),

Б. Л. Пастернак (1 вірш за вибором студента).

6. Контроль навчальних досягнень

Методи усного контролю: індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда.

Методи письмового контролю: письмове тестування, письмовий твір, реферат.

Методи комп'ютерного контролю: тестові програми.

Методи самоконтролю: уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз.

Критерії оцінювання

Рівні навчальних досягнень	Бали	Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів
I. Початковий	1	Студент(ка) на елементарному рівні відтворює матеріал, називаючи окремих літературний факт або явище (автора й назву твору, окремих літературних персонажів тощо)
	2	Студент(ка) розуміє навчальний матеріал і може відтворити фрагмент з нього окремим реченням (називає окремі факти з життя і творчості письменника, головних персонажів твору, упізнає за описом окремого персонажа твору чи з якого твору взято уривок тощо)
	3	Студент(ка) розуміє навчальний матеріал і за допомогою вчителя дає відповідь у формі висловлювання (відтворює зміст у певній послідовності, називає на репродуктивному рівні жанр твору, упізнає літературний факт за описом або визначенням)
II. Середній	4	Студент(ка) має уявлення про зміст твору, може переказати незначну його частину та з допомогою викладача визначає основні сюжетні елементи, на репродуктивному рівні відтворює фактичний матеріал
	5	Студент(ка) знає зміст твору, переказує окрему його частину, знаходить у тексті приклади відповідно до сформульованого завдання, висловлює оцінювальне судження і доводить його одним-двома аргументами, завершує відповідь простим узагальненням, дає визначення літературних термінів
	6	Студент(ка) знає зміст твору, може переказати значну його частину, з допомогою викладача виділяє головні епізоди, уміє формулювати думки, називає риси характеру літературних героїв, встановлює окремі причиново-наслідкові зв'язки, дає визначення літературних термінів з прикладами
III. Достатній	7	Студент(ка) володіє матеріалом і навичками аналізу

		літературного твору за поданим викладачем зразком, наводить окремі приклади з тексту
	8	Студент(ка) володіє матеріалом, за зразком аналізує текст, виправляє допущені помилки, добирає докази на підтвердження висловленої думки, застосовує відомі факти, поняття для виконання стандартних навчальних завдань
	9	Студент(ка) володіє матеріалом та навичками комплексного аналізу літературного твору, застосовує теорію в конкретних ситуаціях, демонструє правильне застосування матеріалу, складає порівняльні характеристики, добирає аргументи на підтвердження власних міркувань
IV. Високий	10	Студент(ка) володіє матеріалом та навичками комплексного аналізу літературного твору, виявляє початкові творчі здібності, самостійно оцінює літературні явища, працює з різними джерелами інформації, систематизує, узагальнює та творчо використовує дібраний матеріал
	11	Студент(ка) на високому рівні володіє матеріалом, вміннями й навичками комплексного аналізу художнього твору, використовує засвоєні факти для виконання нестандартних завдань, самостійно формулює проблему й вирішує шляхи її розв'язання, висловлює власні думки, самостійно оцінює явища літератури й культури, виявляючи власну позицію щодо них
	12	Студент(ка) вільно володіє матеріалом та навичками текстуального аналізу літературного твору, виявляє особливі творчі здібності та здатність до оригінальних рішень різноманітних навчальних завдань, до перенесення набутих знань та вмінь на нестандартні ситуації, має схильність до літературної творчості

Види робіт із світової літератури.

1.1. Основними видами письмових робіт із світової літератури є:

- відповідь на поставлене в підручнику або викладачем запитання;
- написання навчальних творів;
- виконання самостійних творчих робіт (написання віршів, оповідань, есе; створення проєктів, підготовка доповідей, рефератів тощо);
- тестування;
- складання планів (простих і складних);

- складання узагальнюючих таблиць, логічних схем, написання конспектів, робота з цитатним матеріалом, з літературними джерелами, додатковою науковою, критичною та словниково-довідковою літературою та інші види робіт.

1.2. Основними видами усних робіт зі світової літератури є:

- виразне читання художніх текстів;
- відповідь на поставлене в підручнику або викладачем запитання;
- складання усних навчальних творів різних жанрів і обсягу;
- читання напам'ять (у журнальній колонці з надписом "Напам'ять" без дати виставляють оцінку за читання напам'ять рекомендованих поетичних або прозових творів, виразне читання їх оцінюється 12 балами);
- переказ (докладний і стислий) тощо.

1.3. Основними видами індивідуальної роботи студентів є:

- участь в олімпіадах та конкурсах (вузівського, міського чи всеукраїнського рівнів);
- інсценізація уривків художніх творів;
- підготовка інформаційних повідомлень, доповідей за певною темою;
- складання тез літературно-критичної статті (параграфа підручника);
- опрацювання критичної літератури за певною темою;
- написання відгуку на прочитану книжку чи рецензії на театральну постановку, кінофільм, телепередачу;
- складання анкети головного героя, цитатних характеристик;
- зіставлення перекладів ліричних творів різних авторів;
- написання різного виду творчих робіт (анотації, рецензії, есе, листів до письменника (літературного героя), епілогу до художнього твору, описи інтер'єру, портрету, пейзажу у вже існуючому творі, асоціативного етюд, викликаного певним художнім образом, ідейно-художній аналіз поетичного чи прозового твору тощо);
- написання власних творів різного жанру, зокрема перекладу ліричного твору;
- створення обкладинки до книжки;
- ознайомлення із тематичними сайтами;
- випуск тематичних газет;
- підготовка та захист проекту (з можливим використанням мультимедійних технологій) з метою представлення життєвого і творчого шляху, естетичних уподобань письменника тощо.

7. Навчально-методична картка дисципліни «Зарубіжна література»

Разом на I семестр – 34 години, із них: лекцій – 16 годин, практичних занять – 6 годин, семінарських занять – 8 годин, тематичний контроль – 4 години.

№ п/п	Теми лекцій	Теми практичних занять	Теми семінарських занять	Тематичний контроль
Розділ 1. Вступ. Оригінальна і перекладна література в сучасному світі Золоті сторінки далеких епох				
1.	Вступ. Оригінальна і перекладна література в сучасному світі. Етапи й шедеври античності			
2.	Гомер «Одіссея»			
3.			Данте Аліґ'єрі. «Божественна комедія» (Пекло, I, V)	
4.			Вільям Шекспір. «Гамлет»	
Розділ 2. Проза й поезія пізнього романтизму та переходу до реалізму XIX ст.				
5.	Романтизм у Німеччині. Ернст Теодор Амадей Гофман. «Крихітка Цахес на прізвисько Цинобер»			
6.	Школа «чистого мистецтва» в російській поезії. Лірика Ф. М. Тютчева й А. А. Фета (огляд). Художня довершеність творів			
7.		Волт Вітмен. «Листя трави» (1-2 уривки за вибором викладача)		
8.				Тематичний контроль
Розділ 3. Роман XIX ст.				
9.	Загальна характеристика розвитку культури та літератури XIX ст. Стендаль «Червоне і чорне»			
10.			Стендаль «Червоне і чорне»	
11.	Федір Михайлович Достоевський. «Злочин і кара»			
12.			Федір Михайлович Достоевський. «Злочин і кара»	
Розділ 4. Перехід до модернізму. Взаємодія символізму й імпресіонізму в ліриці				
13.	Шарль Бодлер. «Квіти зла» («Альбатрос», «Відповідності», «Вечорова гармонія»)			
14.		Поль Верлен. «Поетичне мистецтво», «Осінь пісня».		
Розділ 5. Драматургія кінця XIX – початку XX ст.				
15.		Моріс Метерлінк. «Синій птах»		
16.				Тематичний контроль
Розділ 6. Сучасна література в юнацькому читанні				
17	Ромен Гарі. «Повітряні змії». Паоло Коельйо. «Алхімік».			

	Тумас Йоста Транстремер. Лірика (1-2 твори за вибором викладача) Мо Янь (Гуань Моє). «Геній». Сью Таунсенд. Цикл творів про Адріана Моула (1 за вибором викладача) Ніл Річард МакКіннон Гейман. «Чому наше майбутнє залежить від читання» або «Кораліна». Йоанна Ягелло. «Кава з кардамоном»			
--	--	--	--	--

Навчально-методична карта дисципліни «Світова література» І курс

Разом на II семестр - 46 годин, із них: лекцій – 18 годин, практичних занять – 12 годин, семінарських занять – 12 годин, тематичний контроль – 4 години.

№ п/п	Теми лекцій	Теми практичних занять	Теми семінарських занять	Тематичний контроль
Розділ 7. Вступ. Література. Мораль. Людяність Золоті сторінки далеких епох				
1.	Вступ. Значення літератури та культури для збереження миру й духовності. Німецьке Просвітництво та його вплив на розвиток Європи.			
2.			Йоганн Вольфганг Гете. «Фауст» (I частина), останній монолог Фауста (II частина)	
Розділ 8. Модернізм				
3.	Модерністська проза початку XX ст. (загальна характеристика)			
4.			Франц Кафка. «Перевтілення»	
5.	Михайло Опанасович Булгаков. «Майстер і Маргарита»			
6.			Михайло Опанасович Булгаков. «Майстер і Маргарита»	
Розділ 9. Шедеври європейської лірики першої половини XX ст.				
7.	Розмаїття течій модернізму й авангардизму в європейській ліриці XX ст. Срібна доба російської поезії.			
8.		Гійом Аполлінер. «Зарізана голубка й водограй», «Міст Мірабо». Райнер Марія Рільке. «Згаси мій зір...», «Орфей, Еврідіка, Гермес», збірка «Сонети до Орфея» (огляд)		
9.	Олександр Олександрович Блок. «Незнайома». Анна Андріївна Ахматова. Вірші. Поєма «Реквієм».			
10.		Володимир Володимирович Маяковський. «А ви могли		

		б?...», «Послухайте!», «Борг Україні» Борис Леонідович Пастернак. «Гамлет», «У всьому хочу я діяти...», «Зимова ніч»		
11.				Тематичний контроль
Розділ 10. Антиутопія у світовій літературі				
12.	Джордж Оруелл. «1984»			
Розділ 11. Проблема війни і миру в літературі ХХ ст.				
13.			Бертольт Брехт. «Матінка Кураж та її діти».	
14.		Генріх Белль. «Подорожній, коли ти прийдеш у Спа...»		
15.		Німецькомовна поезія Пауль Целан. «Фуга смерті»		
Розділ 12. Людина та пошуки сенсу існування в прозі другої половини ХХ ст.				
16.	Ернест Міллер Гемінгвей. «Старий і море»			
17.		Габріель Гарсія Маркес. «Стариган із крилами»		
Розділ 13. Література другої половини ХХ – початку ХХІ ст.				
18.	Провідні тенденції в драматургії другої половини ХХст. Література постмодернізму			
19.		Хуліо Кортасар. «Менади»		
20.				Тематичний контроль
Розділ 14. Сучасна література в юнацькому читанні				
21.	Таїр Халілов. «До останнього подиху» Маркус Френк Зузак «Крадійка книжок»			
22.			Даніель Пеннак. «Усе для людожерів». Стівен Едвін Кінг. «Мораль». Джон Майкл Грін . «Провина зірок».	
23.			Підсумки	

8. Рекомендовані джерела

Основна (базова) література:

1. Ісаєва О. О., Клименко Ж. В., Мельник А. О. Зарубіжна література (рівень стандарту) : підручник для 10 класу закладів загальної середньої освіти. Київ : УОВЦ «Оріон», 2018. 240 с.
2. Кадоб'янська Н. М., Удовиченко Л. М. Зарубіжна література (рівень стандарту) : підручник для 11 класу закладів загальної середньої освіти. Харків : ТОВ «СИЦІЯ», 2019. 256 с.
3. Ковбасенко Ю. І. Зарубіжна література (рівень стандарту) : підручник для 10 класу закладів загальної середньої освіти. Київ : Літера ЛТД, 2018. 224 с.
4. Мілянська М. Р. Зарубіжна література (рівень стандарту) : підручник для 11 класу закладів загальної середньої освіти. Тернопіль : Астон, 2019. 256 с.
5. Ніколенко О. М., Орлова О. В., Ковальова Л. Л. Зарубіжна література : підручник для 10 класу закладів загальної середньої освіти (рівень стандарту). Київ : Грамота, 2018. 286 с.

Додаткова література:

1. Аксьонова В. М. Зарубіжна література : книга для вчителя. 11 клас (рівень стандарту). Київ : Соняшник, 2019. 136 с.
2. Вікарна Н. Д. Зарубіжна література: книга для вчителя. 10 клас (рівень стандарту). Київ : Соняшник, 2020. 176 с.
3. Давиденко Г. Й. Історія зарубіжної літератури ХХ ст. : навчальний посібник. Київ : ЦУЛ, 2011. 400 с.
4. Ісаєва О. О. Вивчення літератури в цифрову епоху: про реалії сьогодення і перспективи в майбутньому // Всесвітня література в школах України. 2016. № 1 (415).
5. Ісаєва О. О. Формування читача-інтерпретатора в сучасній українській школі // Дивослово. 2016. С. 25–27.
6. Клименко Ж. В. Компаративний підхід до викладання літератури в школі // Всесвітня література в середніх навчальних закладах України. 2010. № 12. С. 6–9.
7. Ковбасенко Ю. І. Поглиблене вивчення літератури і новітні педагогічні вимірювання // Вітчизняна філологія: теоретичні та методичні аспекти вивчення. Вип. 5. Черкаси, 2015.
8. Коновалова М. В., Куцінко О. Г., Парашич В. В. Зарубіжна література. 10 клас. Рівень стандарт і академічний рівень. Харків : Вид. група «Основа», 2017. 176 с.
9. Кустовська І. М., Безбородих І. С. Інноваційні прийоми викладання зарубіжної літератури у закладах вищої освіти // Збірник наукових праць Національної академії Державної прикордонної служби України. Серія: Педагогічні науки. Хмельницький : Вид-во НАДПСУ, 2018. № 1 (12). С. 148-159.
10. Ніколенко О. М. Компетентнісний підхід до викладання зарубіжної літератури // Зарубіжна література. 2016. № 6. С. 4 – 9.

Інформаційні ресурси:

1. Бібліотека світової літератури (оригінали та переклади):
2. <http://www.ae-lib.org.ua/>
3. Бібліотека українського центру: <http://ukrcenter.com>
4. Журнал «Зарубіжна література в школах України»: <http://z1.kiev.ua/arh-v/-12-2015.html>
5. Електронна бібліотека «Джерело»: <http://ukrlib.com/>
6. Літературна інформаційно-пошукова система-каталог:
7. <http://www.ekniga.com.ua>
8. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського:
9. <http://www.nbuv.gov.ua/>